

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria – Vlada - Government

Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit/
Ministarstvo Obrazovanja i Nauke, Tehnologije i Inovacija /
Ministry of Education, Science, Technology and Innovation

Universite Öncesi Eğitim kurumlarında Çocukları Koruma Politikası

Priştine, 2023

Değerli eğitimcilerimiz, öğretmenlerimiz ve eğitim kurumlarımızın yöneticileri,

Burada, yasal ve kurumsal zorunluluk ve sorumluluk olarak tüm eğitim personelinin çocuk koruma bağlamında çalışma çerçevelerini ana hatlarıyla belirleyen, eğitim sistemi için çok değerli bir belgeyi sizlerle buluşturuyoruz. Çocuk Koruma Politikası olarak adlandırılan bu belge günlük işleriniz için size kolay ve pratik bir araç olarak karşınıza çıkmaktadır.

Eğitim, Bilim, Teknoloji ve Yenilik Bakanlığı, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin temel ilkelerini ve Çocuk Koruma Kanunu da dahil olmak üzere yürürlükteki mevzuatı temel alarak çocukların korunmasına yönelik eğitim politikaları tasarlamaktadır.

Bu politikanın uygulanması sadece eğitim kurumlarının ve çalışanlarının sorumluluğu değil, toplumdaki tüm aktörlerin aktif katılımına yönelik bir çağrıdır.

Bizler artık eğitim ve çocuk koruma gibi ortak değerlerin eğitim yönetiminin merkezine yerleştirildiği, eğitimi her çocuğun kendini güvende hissettiği ve saygı duyulduğu bir ortam haline getiren bir kültür yaratmanın zamanı geldiğine inanmaktayız.

Hepimizin, çocuklarımızın kaliteli eğitim ve öğretimine özen gösterme ve taahhüt etme, çocukların refahını ve tüm potansiyellerini geliştirmelerini sağlayan sağlıklı ve dostane bir ortam sağlama konusunda ahlaki ve mesleki görevimiz olduğunu unutmamalıyız. Dolayısıyla bu politikanın uygulanması, kapsamımız dahilinde vazgeçilmez bir gereklilik ve hepimizin yükümlülüğüdür.

Bu, hep birlikte, geleceğimiz olan çocukların refahı için çalışma ve amacımıza ulaşma çağrısıdır!

Priştine, 19.12.2023

*Saygılarımla,
Arbërie Nagavci, EBTYB*

GİRİŞ

Bir çocuğu korumak, çocukla çalışan veya onlarla doğrudan veya dolaylı yollardan temasta bulunan herkesin görevidir. Burada özellikle, önceliği çocukların yüksek yararları olması gereken devlet ve özel eğitim, öğretim kurumlarının çalışanlarını kastetmekteyiz. Çocukları güvende tutmak adına, eğitim ve öğretim çalışanlarının yanı sıra, katılım kapsamında işbirlikçiler, ortaklar, gönüllüler ve stajyerler ayrıca toplumdandır: sivil toplum kuruluşlar, uluslararası kuruluşlar veya tüzel kişiler ve çocuklar için diğer hizmet sağlayanlar da yer almaktadır.

Koruma politikası: Eğitim, Bilim, ve Teknoloji Yenilik Bakanlığı, *çocuk da korumayı* içeren, eğitim politikalar taslağını hazırlamakla görevlidir. Bu politika, çocuk korumanın uluslararası temel ilkeleri baz alarak hazırlanmış olup, çocuğun güvenliği ve refahı için uygulanacak bir dizi kural sağlamaktadır.

Çocuk Koruma Politikası, eğitim kurumu personelinin profesyonel mesleki bilgi ve çalışması, iş etiği, yetenek ve becerileri aracılığıyla çocuğun korunmasını sağlamak, risk ve zararları tespit etmek ve önlemek, olayları yetkin bir şekilde değerlendirmek, olayın ve çocuğun koşullarına uygun şekilde tepki vermek kurumun taahhüdü ve sorumluluğudur.

Bu politika, Birleşmiş Milletler Çocuk Koruma Anlaşması (1989), Kosova Cumhuriyeti Anayasası, eğitim mevzuatı, çocuk koruma mevzuatının yanı sıra en iyi uluslararası ve Avrupa çocuk koruma uygulamalarına ve standartlarına dayanmaktadır.

Amaç: Politikanın amacı, saygı gösterilmesi gereken ilke ve kuralları oluşturarak, Kosova'daki devlet ve özel üniversite öncesi eğitim kurumlarında tüm çocuklar için güvenli bir ortam yaratmaktır.

Bu aynı zamanda, eğitim kurumunun yetkilerini aşan veya kurum bağlamında çözülemeyen durumlarda, çocuğun üniversite öncesi kurumun bakımı altındayken yetkililer, akranlar veya üçüncü şahıslar tarafından her türlü şiddeti, istismarı, ihmali veya diğer herhangi bir suistimali önlemek için ilgili sosyal-ekonomik, sağlık veya adalet hizmetleriyle bağlantılı olmak anlamına da gelir.

Koruma politikası, eğitim, öğretim kurumu içerisinde ve diğer yetkililerle olan ilişkide çalışmayı, özveriyi, kuralları, sorumluluğu ve hesap verebilirliği güçlendirir.

Kapsam : Bu politika, devlet ve özel okullar, okul öncesi kurumlar (topluluk temelli anaokulları, devlet-özel ve diğer okul öncesi organizasyon biçimleri), öğrenim merkezleri ve gündüz bakım tesislerinde sınırlı kalmayarak okul sonrası programları da kapsayarak Kosova'daki tüm üniversite öncesi eğitim kurumları için geçerlidir.

Eğitim ve öğretim kurumunun yöneticisi, ilk görüşmelerde öğretim görevlilerini öğrencileri, velileri ve diğerlerini çocuk koruma politikası ve sorumlu olan kişi hakkında bilgilendirecektir, ve sorumlu olan kişinin iletişim bilgileri eğitim kurumun binasında görünür yerlerde yerleştirilecektir. Koruma politikası, düzenli eğitimin bir parçası olarak hem her yeni personel hem de mevcut personel için oryantasyon eğitim paketinin ayrılmaz bir parçası olacaktır.

Çocuğun korunmasına yönelik yerel mevzuatta da benimsenen Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Anlaşmasından kaynaklanan **temel ilkeler şunlardır:**

- Çocuğun üstün yararı
- Ayrımcılık yapılmaması

- Hayatta kalma ve gelişim
- Katılım

Üniversite öncesi eğitim mevzuatından elde edilen **genel ilkeler:**

Genel ilkelere uygun olarak koruma politikasına göre eğitim ve öğretim kurumlarının aşağıdaki maddeleri sağlaması gerekmektedir;

- Hiç kimse eğitim hakkından mahrum bırakılamaz;
- Kaliteli eğitim ve öğretimde tüm çocuklara eşit katılım fırsatı sağlanır. Tam potansiyel dahilinde gelişim gösterilmesi için uygun bir ortam yaratılarak refah, güvenlik, sağlık için koruma ve bakım sağlanır.
- Bakanlık, belediye, eğitim ve öğretim kurumları ve toplum, bir kurumu öğrenci, öğretmen ve veliler için çekici ve güvenli hâle getirmelidir. Bunu müfredat, okul binalarının inşaat ve bakım standartları, sağlık ve güvenlik, çevrenin korunması ve ayrıca disiplin ve davranış konularının ele alınması konusundaki sorumlulukları aracılığıyla sağlayabilirler.

Tanımlamalar:

Çocuk - tabi tutulduğu mevzuat uyarınca, daha erken bir yaşta reşit olma durumu hariç, 18 yaşın altındaki herhangi bir bireyi ifade eder.

Korunmaya muhtaç çocuk : Yürürlükteki mevzuata göre hareket etme kabiliyetini kazanmış olmasına rağmen, istismar, ihmal, sömürü, ayrımcılık, şiddet ve de suç teşkil eden bir eylemin mağduru olabilecek on sekiz

(18) yaşının altında, suç işlediğinden şüphelenilen veya suç işlemekle itham edilen cezai sorumluluk yaşının altındaki bireyler, ve de kanunla çatışan çocuklardır.

Çocuğa yönelik şiddet – cinsel istismar da dahil olmak üzere her türlü fiziksel veya zihinsel şiddete, yaralanmaya veya istismara, ihmal veya ihmalkâr muameleye, kötü muameleye veya sömürüye neden olan her türlü kasıtlı veya kasıtlı olmayan eylem anlamına gelir.

Fiziksel şiddet ; herhangi bir araçla dövmek, tokatlamak veya başka yöntemlerle vurmak, boğazını sıkmak ve fiziksel acıya neden olan diğer her türlü eylem fiziksel istismar anlamına gelir.

Bedensel ceza – çocuktan yasal olarak sorumlu olan her bir kişi tarafından, fiziksel güç kullanarak, çocuğa acı veya rahatsızlık vermeyi amaçlayan her türlü ceza anlamına gelir. Bedensel ceza; dövme, işkence, sarsma, itme, yakma, vurma, çimdikleme, yırtma, ısırma, sert azarlama gibi biçimleri içermektedir.

Psikolojik şiddet – çocuğun sağlığına veya fiziksel, zihinsel, ruhsal, ahlaki, sosyal gelişimine zarar veren ya da verme olasılığı

yüksek olan eylemleri ifade eder. Bu eylemler, ebeveynlerin veya sorumluluğu olan, güvenilir veya otoriteye sahip bir kişinin kontrolü altında olabilir ve hareket kısıtlaması, alay etme, aşağılama, suçlama, tehdit, korku, ayrımcılık, dalga geçme veya diğer fiziksel olmayan düşmanlık veya itici muamele biçimlerini içerebilir.

Çocuğun ihmali - Çocuğun yetiştirilmesinden, bakımından veya eğitiminden sorumlu olan kişinin kasıtlı veya kasıtlı olmayan şekilde harekete geçmeme anlamına gelir ki bunun sonucunda çocuğun yaşamı, fiziksel ve zihinsel bütünlüğü ve gelişimi tehlikeye girmektedir;

İstismar - bir ebeveyn, vasi, güvenilir kişi ya da güvenilen veya otorite konumundaki başka bir kişi tarafından, çocuğa fiziksel, psikolojik, duygusal veya sosyal zarar verme ihtimali olan kasıtlı veya tahmince herhangi bir eylem veya ihmal anlamına gelir;

Kötü muamele - her türlü fiziksel ve/ ya da duygusal kötü muamele biçimlerini, cinsel istismarı, ihmal veya ihmalkâr muameleyi veya ticari istismarı ya da sorumluluk, güven ya da otorite ilişkisi bağlamında çocuğun sağlığına, hayatta kalmasına, gelişimine veya onuruna gerçek veya olası zarar veren diğer herhangi bir istismar anlamına gelir.

Ebeveyn - birlikte veya tek başına, evli veya bekâr olarak çocuğu doğuran veya evlat edinen ya da evlilik dışı doğan çocuğun anneliği veya babalığı tanınan kişi/kişiler anlamına gelir.

Yasal temsilci - yürürlükteki mevzuat veya mahkeme tarafından kendisine verilen sorumluluklar dahilinde, çocuk adına yasal işlemleri gerçekleştirerek veya gerçekleştirilerek çocuğun çıkarlarını koruyan ebeveyn veya vasi anlamına gelir.

Vesayet kurumu - Sosyal Hizmet Merkezi bünyesinde faaliyet gösteren bir grup uzmandan oluşan, çocukların ve yetişkinlerin çıkarlarını korumaktan sorumlu, sosyal konularda yetkili profesyonel bir belediye organıdır.

Güvenilir kişi - profesyonel veya profesyonel olmayan bir ilişki nedeniyle çocukla ilgilenen, ebeveyn veya yasal vasi dışındaki herhangi bir birey anlamına gelir.

Ebeveyn sorumluluğu – bir ebeveynin veya yasal vasinin, çocuğun duygusal, sosyal ve maddi refahını sağlamaya yönelik hak ve görevleri, çocukla kişisel ilişkileri koruma ve sürdürme, çocuğun refahını, yetiştirilmesini eğitimi, hukuki temsili ve onun mal varlığının idaresini sağlama yükümlülüğü anlamına gelir.

Çocuğun korunması – ev içinde ve dışında şiddeti, kötü muameleyi, istismarı, sömürüyü ve ihmali, kaçırmayı, cinsel sömürüyü, insan ticaretini ve çocuk işçiliğini önlemek ve bunlara müdahale etmek anlamına gelir.

Çocuk koruma sistemi – çocuğa yönelik şiddeti, istismarı, ihmali ve sömürüyü önlemek ve bunlara müdahale etmek için toplanmış ve birleştirilmiş işlev ve kapasitelere sahip, belirli resmi ve resmi olmayan yapı anlamına gelir.

Çocuk koruma sistemi şu bileşenlerden oluşur: insan ve mali kaynaklar, kanunlar ve politikalar, yönetim, izleme ve veri toplama, koruyucu ve müdahale hizmetleri ve vaka yönetimi. Sistem aynı zamanda uluslararası düzeydekileri de yok saymayarak merkezi ve yerel düzeyde çocuk, aile, topluluk, hizmetçi ve görevli gibi farklı katılımcıları de içermektedir.

Çocuğun korunmasına yönelik profesyoneller - görevleri ve çalışmaları kapsamında, korunmaya muhtaç olan çocukla iletişim hâlinde olan, veya bu yasa ya da yürürlükteki herhangi bir yasaya, yerel veya uluslararası standartlara göre çocuğun ihtiyaçlarını karşılama görevleri bulunan kişiler anlamına gelir.

Eğitim çalışanları (eğitimciler, öğretmenler) - yürürlükteki mevzuata göre eğitim, öğretim kurumlarında görev yapan profesyonel devlet görevlileridir.

Pedagojik/psikolojik hizmet - üniversite öncesi kurumlardaki eğitim ve öğretim çalışmalarının ilerlemesinde katkıda bulunan çalışma alanlarındaki profesyoneller anlamına gelir.

Öğretmen olmayan profesyonel personel – Bir yasal düzenlemede belirtilen standartlara göre nitelikli kişiler, belediye tarafından eğitim kurumlarında tıbbi bakım, pedagojik- psikolojik destek, danışmanlık ve sosyal çalışma dahil profesyonel hizmetler sunmak amacıyla seçilebilir.

SORUMLU KURULUŞLAR

Üniversite Öncesi Eğitim Kanununun genel ilkelerine dayalı olarak, üniversite öncesi eğitim sisteminin planlanmasından, yönetilmesinden ve uygulanmasından sorumlu olanlar, her birey için eğitim, çocuk hakları, toplumdaki hassas grupların korunması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesine yönelik onaylanmış uluslararası normlara uygun olarak Bakanlık, belediyeler ile eğitim ve öğretim kurumlarıdır.

I. ÖNLEME

Bu politikanın amaçları doğrultusunda önleme, kurum / okul bazlı önleme eylemleri anlamına gelir ve eğitim kurumunda dikkat, özen ve çocukları şiddetten korumak ile ilgilidir. Bu aynı zamanda, çocuğa yönelik herhangi bir risk veya zararın ortaya çıkmasını önlemek amacıyla eğitim, öğretim görevlilerin uygulayacağı uygun prosedürlerin oluşturulması anlamına da gelir.

Önleyici faaliyetler çerçevesinde, kurum yöneticilerinin, çocuk korunmasında doğrudan veya dolaylı olarak yer alan öğretmenlerle, pedagojik ve psikolojik hizmetlerle, diğer sosyal ve sağlık hizmetleri ile, sivil toplum kuruluşları, çocukları korumaya yönelik uluslararası kuruluşlar, çocuklara hizmet sağlayan tüzel kişiler, stajyerler ve gönüllüler, toplum ve diğerleri ile işbirliği veya ortak çalışması çok önemlidir ve her zaman planlanır.

Kurum / okul bazlı önleyici faaliyetler, düzenli müfredat (ve müfredat dışı) faaliyetleri, liyakata göre işe alınan çalışanlar, çalışan yapısını profesyonel psikolojik ve pedagojik hizmetlerle desteklenmesi, sosyal hizmet danışmanları ve okul doktorları / profesyonel personel, uygun öğretmen oryantasyonu, davranış kuralları / etik, izleme ve değerlendirmeler sayesinde gerçekleşip, belediyeler ve Eğitim Bilim Teknoloji Bakanlığı (MASHT) ile işbirliği sonucunda yapılır.

⇒ Müfredat

Müfredata göre:

- Müfredatın aracılığıyla çocuk korumaya bağlanan konuların/ sorunların ele alınması gerekir;
- (bütünleştirilmiş etkinlikler, oyunlar, sportif ve sanatsal faaliyetler, kampanyalar, sosyal hizmetler, adalet, sivil toplum kuruluşları ve benzerleri ile işbirlikler) gibi ders dışı etkinlikler geliştirilmelidir;
- Öğrenme süreci boyunca bilgilendirici ve farkındalık yaratan malzemelerinin kullanımı ve gelişimi.

⇒ İşe alım ve istihdam

EĞİTİMCİLER/ÖĞRETMENLER

Eğitim ve öğretim sürecini yürüten eğitim ve öğretim görevlileri, çocuk refahı ve eğitim sisteminin en önemli direkleridir.

Bu nedenle, üniversite öncesi eğitim kurumlarının eğitim ve öğretim personelinin yanı sıra, destek ekibinin de çocuklarla ilgili sorumluluklarını ve yeterliliklerini yerine getirecek şekilde özenle seçilmesi esastır. Diğer iş ve istihdam bağlamında bu aynı zamanda stajyerler, müteahhitler, gönüllüler, ortaklar ve güvenli bir okul ortamı yaratmak amacıyla farklı yöntemlerle işbirliği içerisinde olan diğer kişiler için de geçerlidir.

Bu kapsamda, işe alım sırasında aşağıdaki hususlar da talep edilir ve doğrulanır / incelenirler;

- referanslar,
- özgeçmiş,
- ceza durumu,
- nitelikler ve yeterlilikler.

İşe alım aşamasından sonra eğitim kurumu, seçilen eğitim çalışanın sorumluluk ve yeterliliklerinin niteliklerine ve aşağıdakilere dayalı olarak yerine getirilmesini sağlar;

- Mesleğine adanmışlık;
- Öğrenciye/çocuğa adanmışlık;

- Eğitim, öğretim kurumuna adanmışlık.

PROFESYONEL İŞBİRLİKÇİLER

Eğitim, Bilim, Teknoloji Bakanlığı (MASHT'ın) idari talimatlarına dayanarak, okullarda pedagojik-psikolojik hizmetin işleyişi için pedagoğ ve psikolog, okuldaki genel işin planlanması ve gerçekleştirilmesine ilişkin tüm konularda yer alırlar, örneğin: öğretim çalışmasının planlanması, araştırma, izleme, okuldaki tüm katılımcıların incelenip değerlendirilmesi, eğitim sürecinin etkin uygulanması, öğrencilerle, öğretmenlerle, velilerle, toplum ve kurumlarla, kamu ve sivil toplum kuruluşlarıyla çalışma, okul personelinin mesleki gelişimi, kişisel gelişim , projelerin geliştirilmesinde vs.

PEDAGOG

- Üniversite öncesi eğitim kurumlarındaki eğitim çalışmalarının, Kosova Müfredat Çerçevesi, Temel Çerçeveler ve diğer ilgili belgeler gibi MASHT'IN yasaları ve pedagojik belgeleriyle uyumlu olarak gerçekleştirilmesine ve ilerlemesine katkıda bulunur;

- Kurumdaki/okuldaki çocuklar, öğrenciler, öğretmenler, veliler arasında ortaya çıkan; veya okul dışındaki tüm katılımcılar arasında ortaya çıkan çeşitli sorunların çözümünü kolaylaştırmanın yanı sıra, eğitim-öğretim faaliyetinin kalitesinin yükseltilmesinde de katkı sağlar.
- Ebeveynlerle işbirliği yapar;
- Öğrencilerle işbirliği yapar;
- Öğretmenler arasındaki etkileşimi kolaylaştırır;
- Mesleki kurumlarla ve toplumla işbirliği yapar;
- Mesleki gelişime katkıda bulunur;
- Psikologla işbirliği yapar.

PSİKOLOG

- Psikolog, öğrenme sürecini kolaylaştırmaya yardımcı olur ve öğrencilerin bilişsel, duygusal, sosyal ve kişisel gelişimini destekler;
- Psikolog, okuldaki tüm katılımcılarla birlikte psikolojik nitelikteki zorlukların üstesinden gelinmesinde yardım vermektedir.

SORUMLU KİŞİ/İRTİBAT NOKTASI

Üniversite öncesi eğitim kurumları, çocukların korunmasından sorumlu, çocukların korunmasını teşvik eden bir kişiyi (eğitim kurumu/okul personeli arasından psikolog, öğretmen veya okul

yöneticisi gibi) birini görevlendirir. Psikolog veya pedagoğun ilgili hizmetinin bulunmaması durumunda sorumluluk, eğitim kurumu yönetimi tarafından belirlenen eğitimciye, öğretmene veya hocaya (sorumlu kişi veya irtibat kişisi) aittir. Kurum, tüm sorumlu eğitim ve öğretim çalışanlarının alanında profesyonel olmasını ve uygun şekilde eğitilmiş olmasından emin olmaktadır.

İrtibat noktası rolündeki sorumlu kişi aşağıdaki görevleri yerine getirmelidir:

- Politikanın uygulanmasına, çocuk koruma prosedürlerine ve çocuk korumaya ve diğer konulara ilişkin yönlendirmeler/talimatlar verir;
- Faaliyet gösterdiği kurumdaki gönüllüler ve ebeveynler/vasiler de dahil olmak üzere diğer personele eğitim ve destek sağlar;
- Çocuk koruma politikasının ihlali durumlarında müdahale eder;
- Özellikle engelli çocuklara yönelik politikanın kuralları hakkında çocukları anlaşılır, okunabilir ve basit bir dille bilgilendirir;
- Çocuğun olası endişeleri hakkında bilgi talep eder;
- Çocuğun ebeveynleri, vasileri veya yasal temsilcileriyle işbirliği yapar;
- Çocuğun okuldaki davranış ve davranış değişikliklerini açıklar;
- Çocuğa/çocuklara yönelik risklerin belirlenip, değerlendirilmesine yardımcı olur;

- Çocuğun, şiddet/istismar ve ihmal, endişelerine anında (veya makul bir süre içinde) tepki verir;
- Vakaların ve alınan tedbirler üzerine not alır;
- Kurumun SMiA'ya rapor vermesini sağlar;
- Mesleki değerlendirmeye göre ilgili makamlara rapor verir;
- Sevk edilen vakaları izler ve takip eder;
- Çocuk Koruma Politikasının farkındalığını ve uygulanmasını teşvik eder;
- Koruma politikasının uygulanmasını izler ve raporlar.

Sorumlu kişide aşağıdaki özelliklerin olması beklentisi vardır;

- Çocuklarla çalışma konusunda bilgi/tecrübeye sahip olması;
- Çocuğa yönelik şiddet/istismar konularında bilgi/tecrübe sahibi olması ;
- Şiddeti önleme yolları konusunda bilgi/tecrübeye sahip olması;
- Özellikle çocuklarla iyi iletişim becerilerine sahip olması;
- Eğitim ve sunum becerilerine sahip olması.

Çocuk koruma konusunda irtibat noktası olarak belirlenen sorumlu kişi, eğitim kurumunda çocuk korumasından sorumlu olan tek kişi değildir ve olmamalıdır; çocuk koruma, çocuklarla etkileşimde bulunan tüm kişilerin yasal sorumluluğu olsa da, asıl sorumlu çocuk koruma politikasının uygulanmasından sorumlu

devlet ve özel eğitim, öğretim kurumunun müdürüdür.

Bilgi, farkındalık ve eğitim

Eğitim- öğretim kurumlarında çalışanlar, Çocuk Koruma Hizmetleri ile düzenli toplantılar, bilgilendirme oturumları, eğitimler, seminerler ve diğer organizasyonlar aracılığıyla Çocuk Koruma Politikasının içeriği ve programların çocuk koruma alanında kapasite geliştirmeye yönelik kısmı hakkında bilgilendirilmektedir.

Kurumun/okulun liderliği ve sorumlu kadrosu (psikolog/pedagog, eğitimci, öğretmen, kalite koordinatörü, kariyer danışmanı, sosyal hizmet uzmanı, doktor vb. gibi), çocuk koruma alanında akredite eğitim sağlayıcılarla işbirliği içinde, çocukla doğrudan veya dolaylı temas hâlinde olan tüm eğitim çalışanlarına ve diğer üyelere, gerekli bilgi ve yeterliliklere sahip olmalarını sağlamak için eğitimin düzenlenmesini ve sürekli destek görmesini sağlamalıdır.

Eğitim, öğretim çalışanlarına verilecek eğitimler şunları içermektedir:

- Oryantasyon eğitimi: Eğitim, öğretim kurumunda çalışma döneminin başlangıcında herkesin Çocuk Koruma Politikası hakkında bilgilendirilmesi ;

- Zorunlu eğitim: Eğitim kurumu tüm çalışanlara yönelik çocuk koruma alanında yılda en az bir (1) eğitim programı düzenleyecektir.

Yapılan eğitimlerin kayıt altına alınarak kurumun dosyalarında saklanması gerekmektedir.

İç kurallar

Tüm üniversite öncesi eğitim kurumları, ebeveynler/yasal vasiler, gönüllüler ve kurumun ortakları ve eğitim kurumunda yer alan, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, tüm personel için kendi yazılı kurallarını belirlemelidir. Kurumsal kurallar, çocuklarla çalışırken uygun davranışa ilişkin beklentileri, çocuk şiddeti/istismarı ve ihmaliyle ilgili kaygıların rapor edilmesine yönelik prosedürleri ve görev başındaki ihlallerin sonuçlarını içermelidir.

Kurallar şunları belirtmelidir:

- Çocuklarla çalışmak için gerekli minimum eğitimler;
- Çocuklarla ilgili tüm kararlarda çocuk korumanın temel değer ve ilkelerinin yer alması;
- Yüksek kişisel ve profesyonel davranış standartları ;

- Çocuğun, çocukla ilgili ve çocuk adına alınan tüm kararlara katılımı;
- Ebeveynlerin çocuklarla (özellikle kendi çocuklarla) ilgili konulara katılımı;
- Tüm çocuklara eşit ve çocuk koruma politikası ilkelerine uygun davranmak;
- Çocuğun yaşına ve psikolojik- fiziksel gelişimine uygun ortamın sağlanması;
- Çocukların kurumdayken yetkili denetimi ve korunması (varış, kalış, egzersiz, dinlenme ve ayrılış);
- Çocuğun eğitim kurumu dışında ancak kurumun sorumluluğunda olduğu süre boyunca (ziyaretler, piknikler, ulaşım vb.) yetkili gözetim ve koruma gerekliliklerin sağlanması;
- Çocukların kurumda kaldıkları süre boyunca davranışları, oyun oynama, aktivite yapma, sıraya girme, yemek zamanı, fizyolojik süreçler ve benzeri önlenebilecek bazı risklerden korunmak için önlem alınması;
- Çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine göre personelin davranışları ve çocukla (dostça) iletişim (anlaşılır, açık ve yargılayıcı olmayan bir dil kullanımı, aktif dinleme vb.) sağlanması;

- Çocuğun ve çocuğun korunmasıyla ilgilenen diğer kişilerin sağlığı, güvenliği ve refahına yönelik bakım ve önlemler ;
- Kosova Cumhuriyeti kurumlarında Kıyafet Yönetmeliğine uygun olarak kurumda ve üniversite öncesi kurumlara katılan herkes için uygun kıyafet gereklilikleri
- İletişim ve profesyonel etkileşim yoluyla çocuklarda iyi davranışların teşvik edilmesi (ortak okuma, iyi uygulamalardan örnekler verilmesi vb. yoluyla),
- Çocukların şiddet/istismar biçimlerine karşı bilinçlendirmek özellikle özel ihtiyaçları olan çocukları bilinçlendirmek;
- Çocukların şiddet ve istismardan korunma mekanizmaları konusunda bilgilendirilmesi /öğüt verilmesi;
- Gerekğinde ebeveynlerle, Eğitim, Öğretim Kurumu personelinin yanı sıra ilgili kurumlarla işbirliği içinde olmak;
- Çocuğun eğitimine, sağlığına ve refahına çeşitli alanlarda katkıda bulunarak, mesleki profillerine göre ebeveynlerin katılımı;
- Çocuğun ve ailenin kişisel verilerinin ve mahremiyetinin korunması.

Kabul edilemeyen davranışlar şunlardır:

- Çocuğun ayrımcılığa uğraması, utandırılması, aşağılanması, küçük düşürülmesi ;
- İstismarcı, ihmalkâr ve şiddet içeren (sözlü, psikolojik, fiziksel, cinsel) davranışlar ;
- Tek (bir) çocukla kapalı alanda kalmak;
- Çocuğun herhangi bir fotoğrafının izinsiz yayınlanması;
- Çocuğu uygunsuz durumlara maruz bırakmak.

Medya ile iletişim: Eğitim, öğretim kurumu, ticari amaçla kötüye kullanım da dahil olmak üzere, çocuğun kurumun faaliyetleri kapsamında medyada yer alması durumunda çocuğun korunmasına yönelik her türlü tedbirin alınmasının sağlanması koşuluyla medya eğitimi de yapmaktadır.

Kurum, çocukların, ebeveynlerin ve profesyonel ve destek personelinin medyanın güvenli, yararlı ve sorumlu kullanımını konusunda bilgilendirilmesine ve bilinçlendirilmesine önem verir ve hiçbir zaman eğitim amaçlı yapıldığı durumlar hariç, ebeveynin veya yasal vasinin izni olmadan fotoğraf, video, sosyal medya aracılığıyla çocuğu ifşa etmez.

II. REAKSİYON

TESPİT ETME: Kurum personelinin, tespit aşamasından, tepki(yönlendirme/raporla-

ma) ve çocuklarla ilgili endişelere kadar tüm süreçte çok dikkatli olması gerekmektedir. Farklı ortamlarda şiddet (veya fail/mağdur), sömürü, kötü muamele, istismar veya ihmal mağduru olabilecek çocuk/öğrenci ve kurum/okul içindeki diğer kişilerin tespit edilmesi çok hassas bir eylemdir ve müdahale ve koruma sürecinin ilk adımıdır. Teşhis ve tedavi sırasında çocuğun etiketlenme (damgalanma), kırılabilirlik ve yeniden mağduriyete maruz kalmamasına dikkat edilmelidir.

Çocuğun şiddet veya istismara maruz kalmış olabileceğini gösteren belirgin belirtiler şunlardır;

- Gözle görülen fiziksel darbe/şiddet belirtileri (lekeler/çizikler/hematom);
- Devamsızlıklar, derse sebepsiz gecikmeler ve okulu bırakmalar;
- Faaliyetlere/derslere karşı konsantrasyon eksikliği /ilgi kaybı;
- Öğrenme, anlama, çalışma zorlukları;
- Davranış ve tutumlardaki değişiklikler;
- Antisosyal davranış;
- Sosyal etkileşimin reddedilmesi;
- Kaygı, korku, stres belirtileri;
- Kilo kaybı;
- Geri çekilme ve izolasyon belirtileri;
- Saldırgan davranışların ortaya çıkması;
- Düşük öz güven

Not: özetle bunlar çocuğu tespit etmeye yönelik olası ve varsayılan belirtilerden bazılarıdır, ancak bu belirtileri taşıyanların hepsinin (çocuklar/öğrenciler) şiddet/istismar veya başka şeylerle ilişkili olması şart değildir, çünkü bu belirtiler her durumda geçerli değildir. Şiddete işaret eden fakat kaza, hastalık gibi başka nedenlerden kaynaklanmış olabileceği için varsayımlarda bulunmak için acele edilmemelidir.

Bu tür durumlardan şüphelenildiğinde, eğitim, öğretim kurumu personelinin kurallara ve düzenlemelere göre uygun olan önlemleri alması gerekir. Diğer tüm durumlarda, eğitim kurumunun görev ve yetkilerini aşan herhangi bir şiddet, istismar, ihmal vakasına ilişkin haklı gerekçeli şüphenin bulunması hâlinde, olayın yetkililerle işbirliği içerisinde ilgili kurumlara örneğin; sağlık hizmetleri, Sosyal Hizmet Merkezi'nin sosyal hizmetleri, Polis, yani çocukların yasal korunmasına yönelik kurumlara iletilmesi gerekmektedir.

RAPORLAMA/YÖNLENDİRME: Eğitim kurumu tarafından uygulanan tüm faaliyetler öncelikli olarak çocuğun yüksek yararına olacak düşünce olmalıdır. Üniversite öncesi eğitim kurumları, çocuk istismarı ve ihmaliyle ilgili ortaya çıkan endişeler için açık raporlama prosedürleri uygulamalı ve vakaların, IAP'de şiddetin önlenmesi ve sevkine ilişkin Protokol de dahil olmak üzere yürürlükteki yasal hükümlere uygun şekilde rapor edilmesini sağlamalıdır.

EndiŒe raporları kurumdaki personel, gönüllü, ortaklar, çocuklar ve aile/toplum üyeleri dahil olmak üzere çeŒitli kaynaklardan gelebilir.

Œiddet ve istismar, cinsel taciz, çocuk ihmalinden Œüphelenilen veya rapor edilen ve eğitim, öğretim kurumuna bilgi verilen tüm durumlarda, bu bilgiler ciddiye alınmalı ve duruma göre hareket edilmelidir.

Ek olarak, delillerin incelenmesinden sonra, Çocuk Koruma Kanunu ve yürürlükteki diğer mevzuata uygun olarak, olayın sosyal hizmetler veya polis gibi baŒka kurumlara bildirilmesi gerekip gerekmediğine karar verilmektedir.

Üniversite Öncesi Eğitim Kurumlarında Œiddetin Önlenmesi ve Yönlendirilmesine İliŒkin Protokol uyarınca kurumların raporlama ve yönlendirme sistemine iliŒkin grafiği görünür bir alana yerleŒtirmesi gerekir, böylece kurum topluluğunun kurumlar arası (MASHT tarafından geliŒtirilen) prosedürlere ve hizmetlere aŒına olmuŒ olur.

VERİ VE GİZLİLİĞİN KORUNMASI:

Kurumun tüm yönetici, eğitim-öğretim, destek, idari, teknik personeli, gönüllüleri, ebeveynleri/vasileri, ortakları, Çocuk Koruma Kanunu ve KiŒisel verilerin ve gizliliğin korunması kanunu'ndan kaynaklanan yükümlülükler uyarınca, bildirilen vakalara iliŒkin bilgilerin gizliliğini korumalı ve muhafaza etmelidir.

EndiŒeler dile getirildiğinde veya raporlar sunulduğunda olaya dahil olan hem rapor edenin hem de çocuk(lar)ın /yetiŒkin(ler)- in mahremiyetini koruyarak gizliliğe özel önem verilmelidir.

Bilgiler yalnızca raporlama, tedavi ve sevk prosedürleri kapsamında, çocuğun kimliği ve onuruna zarar verilmeden paylaŒılmalıdır.

KURUMLARARASI İŒBİRLİĐİ;

Koruma durumlarında sunulan hizmetler bütünleŒik olduğundan dolayı, çocukların eğitimi ve potansiyelleri doğrultusunda geliŒimleri için ihtiyaçlarına uygun hizmetlerin sunulmasında çok disiplinli, kurumlar arası koordinasyon gerekmektedir.

III. İZLEME VE HESAP VERME SORUMLULUĞU

Bakanlık , belediyeler ve eğitim kurumu, Çocuk Koruma Politikasının uygulanmasını düzenli olarak izleyeceklerdir. Kurum düzeyinde ilerleme, performans ve öğrenilen dersler, çocuk koruma kapsamında sorumlu olan kiŒi tarafından yönetime ve personele yıllık olarak raporlanır. Bu raporlama kurumun yıllık raporlarında yer alır.

Çocuk Koruma Politikasının ihlali, eğitim öğretim kurumundaki her türlü katılımın askıya alınmasına veya durdurulmasına yol açabilir.

İhlallerin soruşturulması da dahil olmak üzere iş denetimi, hesap verme sorumluluğunun her aşamasında, ilgili kişilerin mahremiyeti ve gizliliği korunarak iş yerinde yürürlükte olan şartlara ve mevzuata saygı gösterilmektedir.

Çocuk koruma politikasının ihlallerine ilişkin kararlar yalnızca kurum çalışanı tarafından değil, düzenli izleme, vaka incelenmesi ve ilgili mevzuata dayanarak verilmektedir.

MEVZUAT:

1. Çocuk Haklarının Korunmasına İlişkin Anlaşma (1989),
2. Kosova Cumhuriyeti 04/L-032, No'lu Üniversite Öncesi Eğitim Kanunu
3. 06/L-084 No'lu Çocukların Korunması Kanunu.

4. 06/L-08 No'lu Kişisel verilerin korunması kanunu,
5. 04/081 sayılı kanun, 02/L-17 sayılı Sosyal ve Aile Hizmetleri kanununun değiştirilmesi ve tamamlanması
6. 08/L-153 No'lu Erken Çocukluk Eğitim Kanunu
7. 34/2014 No'lu İdari MASHT Talimatı, Okullarda Pedagojik-Psikolojik Hizmetin İşleyişi,
8. 25/2014 No'lu, Öğretmenlerin Ruhsatlandırılması İdari Talimatı,

REVİZYON : Bu politika, ihtiyaç ve koşullara, yasal çerçevedeki değişikliklere ve diğer gelişmelere göre çocuk koruma ihtiyaçlarının en iyi şekilde karşılanması amacıyla gözden geçirilecek ve güncellenecektir.

(Bu politika, Eğitim Bilim, Teknoloji Bakanlığı tarafından (MASHT), Save the Children (Çocukları Kurtarın Vakfı), Terre des Homes, SİV ve KOMF'nin kurumlar arası temsili ve desteğiyle hazırlanmıştır.

Kosova Cumhuriyeti
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Hükümet - Vlada - Government

*Eğitim, Bilim, Teknoloji ve Yenilik Bakanlığı / Ministarstvo Obrazovanja i Nauke, Tehnologije i Inovacija /
Ministry of Education, Science, Technology and Innovation*

BEYANNAME¹

_____, kişisel numaralı ben _____,
çocukların korunmasına ilişkin politikayı okuyup anladığımı, bunu bireysel bir değer ve sorumluluk olarak kabul ettiğimi ve bu politikayı çocuğun yüksek yararına göre eğitim, öğretim ve gelişim için uygulayacağıma beyan ederim!

Ad Soyad: _____

Yer: _____

Konum, Kurum: _____

Tarih: _____

İmza: _____

¹ (Beyanname bir eğitim, öğretim kurumunda görev yapan her çalışan tarafından imzalanır.)

